

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради
Березянської гімназії
Ружинської селищної ради
Житомирської області

Уведено в дію наказом

директора Березянської гімназії
Ружинської селищної ради
Житомирської області від

31.08.2023р. № 82

_____ **Анатолій БІЛЯВСЬКИЙ**

(Протокол №1 від 31 .08.2023 року)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Березянської гімназії

Ружинської селищної ради

Житомирської області

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ ТА ЗАСІБ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ.

РОЗДІЛ ІІ. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА І СТУПЕНЯ

1. Загальні положення
2. Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти
3. Загальний обсяг навчального навантаження
4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою
5. Перелік Типових навчальних програм
6. Форми організації освітнього процесу
7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти
9. Додаток 1. Навчальний план для 1-4 класів

РОЗДІЛ ІІІ. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 5 -6 КЛАСІВ НУШ

1. Загальні положення
2. Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти
3. Загальний обсяг навчального навантаження
4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою
5. Перелік типових навчальних програм
6. Форми організації освітнього процесу
7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти
9. Додаток 2. (Навчальний план для 5-6 класів)

РОЗДІЛ IV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА II СТУПЕНЯ

1. Загальні положення

2. Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти

3. Загальний обсяг навчального навантаження

4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою

5. Перелік типових навчальних програм

6. Форми організації освітнього процесу

7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

9. Додаток 3. (Навчальний план для 7-9 класів)

РОЗДІЛ І. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Березянська гімназія Ружинської селищної ради Житомирської області у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами, Статутом Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області, затвердженим рішенням 43 сесії 8 скликання Ружинської селищної ради від 10 серпня 2023 року № 1076.

Березянська гімназія Ружинської селищної ради Житомирської області знаходиться у комунальній власності виконавчого комітету Ружинської селищної ради Бердичівського району Житомирської області. Скорочена назва закладу освіти Березянська гімназія Ружинської селищної ради.

Юридична адреса:

13651

Житомирська область

Бердичівський район

с.Березянка

вул. Шкільна,1

Засновник: Ружинська селищна рада Житомирської області

Тип ЗЗСО _____ гімназія

Форма власності _____ комунальна

Код ЄДРПОУ _____ 22058788

Мова навчання _____ українська

Режим роботи

- 1.1. П'ятиденна тривалість навчального тижня;
- 1.2. Однозмінний режим роботи — із 8:00 до 17:00;
- 1.3. Протиепідемічний режим в умовах адаптивного карантину.
- 1.4. Дистанційне навчання у випадку воєнного стану, надзвичайної ситуації, локдауну чи гострої епідемічної ситуації відповідно Положення про дистанційне навчання.

Структура навчального року

Семестрова система організації навчальних занять:

I семестр – з 01 вересня по 22 грудня 2023 року (76 днів)

II семестр – з 08 січня по 31 травня 2023 року (100 днів)

Осінні канікули – з 30 жовтня по 05 листопада 2023 року - 7 днів;

Зимові канікули – з 23 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року з – 16 днів;

Весняні канікули – з 25 березня по 31 березня 2024 року – 7 днів.

Мережа класів

<u>Класи</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>
<u>Учні</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>12</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>6</u>

Всього 60

Призначення закладу освіти:

- надання якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку;
- виховання і самореалізація особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя;
- готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення призначення забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Основним засобом реалізації призначення закладу освіти є здійснення освітньої діяльності відповідно до навчальних програм трьох ступенів освіти. Ступенева система освіти реалізується на підставі відповідних освітніх програм початкової (4 роки), основної (5), засвоєння учнями змісту загальноосвітніх програм на рівні Державних стандартів.

Заклад здатний забезпечити додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та пізнавальної діяльності, гурткова робота.

РОЗДІЛ II. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА І СТУПЕНЯ

1. Пояснювальна записка

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітня програма початкової освіти Березянської загальноосвітньої школи І-ІІ ст. Ружинської селищної ради Житомирської області передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма для початкових класів схвалена педагогічною радою школи (протокол від 31 серпня 2023 року №1) та затверджена директором (наказ від 31.08.2023р. №82).

Освітня програма:

- для 1-2 класів складена на основі Державного стандарту початкової освіти (2018), розроблена на основі Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22);
- для 3-4 класів складена на основі Державного стандарту початкової освіти (2018), розроблена на основі Типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентричності і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;

- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма початкової освіти розкриває підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Початкова освіта передбачає поділ на 2 цикли: 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку і потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

2.Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту») з урахуванням досягнень попереднього етапу розвитку здобувачів освіти.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Початкову освіту в 2-4 класах здобуватимуть всі діти згідно віку (відповідно до Закону України «Про освіту»). До здобуття другого (основного) циклу початкової школи (3-4 класи) допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту на першому (адаптаційно-ігровому) циклі у 1–2-х класах.

Зберігаючи наступність, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

3. Загальний обсяг навчального навантаження

	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік
Мовно-літературна галузь	9+1	315+35	9+1	315+35	9+1	315+35	9+1	315+35
Математична освітня галузь	4	140	4	140	5	175	5	175
Технологічна Інформативна					1	35	1	35
Я досліджую світ (громадянська,	4	140	5	175	4	140	4	140
Мистецька	2	70	2	70	2	70	2	70
Фізкультурна	3	105	3	105	3	105	3	105
Всього інваріант.	22	770	24	840	25	875	25	875
Додаткові години			1	35	1	35	1	35
Всього	23	805	25	875	26	910	26	910
Всього 1-4	100 годин на тиждень, 3500 год на рік							

На основі освітньої програми Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу, загальний обсяг навчального навантаження та тривалість освітніх галузей і предметів, детальний розподіл навчального навантаження на тиждень. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану не використовується в зв'язку з тим, що додаткові години вилучено з державного фінансування (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року №1472 «Деякі питання розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік»)

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюватиметься не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегруватиметься у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою

індексів² з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Перелік освітніх галузей за змістовими лініями

Освітню програму 1-4 класів укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна, зокрема: українська мова і література (МОВ) та іншомовна освіта (ІНО) (німецька);
- математична (МАО);
- природнича (ПРО);
- громадянська та історична (ГІО);
- технологічна (ТЕО);
- інформативна (ІФО);
- соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО);
- мистецька (МІО);
- фізкультурна (ФІО).

Зміст освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та

вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і

збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

5. Перелік навчальних програм для 1-4-х класів (НУШ)

	Назва навчальної програми
1	Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Савченко О.Я., затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22)
2	Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом Савченко О.Я., затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22)

6. Форми організації освітнього процесу

Форма організації освітнього процесу для здобувачів освіти: очна.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
  - розвитку компетентностей;
  - перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
  - корекції основних компетентностей;
  - комбінований урок.
- Важливою складовою формування соціальної і громадянської

компетентностей в учнів є ранкові зустрічі, які згідно з рекомендаціями Міністерства освіти і науки України проводяться на початку кожного навчального дня впродовж 15–20 хвилин. Час на проведення ранкових зустрічей не облікується в класних журналах, частково компенсує різницю в тривалості навчальних занять (лист Міністерства освіти і науки України №1/9-190 від 2.04.2018 року).

Для досягнення очікуваних результатів навчання використовуватимуться інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

В початковій школі освітній процес може організовуватись дистанційно (навчання з використанням дистанційних технологій). Використовуватиметься онлайн платформа для дистанційного навчання – Google Classroom. Здійснення взаємодії вчителів та учнів у форматі відеозв'язку GoogIMeet.

7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів молодшого шкільного віку визначені Державним стандартом початкової освіти. Установлення ступеня досягнення учнями 1–2-х класів, обов'язкових результатів навчання 3-4 класів здійснюється відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загально середньої освіти».

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1–2-х класів має формувальний характер, здійснюється вербально та передбачає активне залучення здобувачів освіти до самоконтролю й самооцінювання. Воно має на меті:

- супроводжувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;

- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих – результатів;
- запобігати побоюванням помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях;
- виховувати ціннісні якості особистості.

У 1-му класі передбачено формувальне і підсумкове оцінювання. Останнє здійснюється лише в кінці навчального року та має на меті визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Облік результатів підсумкового оцінювання фіксується вчителем у свідоцтві досягнень. Навчальні досягнення учнів 2-4-х класів підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню. Тривалість виконання діагностичної роботи не має перевищувати 35 хвилин (5 хвилин — інструктаж, 30 хвилин — виконання роботи). Діагностувальні роботи, що проводяться з мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей, учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах тощо. Результатом оцінювання діагностувальної роботи є оцінне судження («має значні успіхи» / «демонструє помітний прогрес» / «досягає результату за допомогою вчителя» / «потребує уваги й допомоги»).

Оцінні судження не фіксуються в Класному журналі, але можуть зберігатися в учнівському портфоліо.

В 3-4 класах відповідно рішення педагогічної ради від 31 серпня 2023 року (протокол № 1) здійснюватиметься рівневе оцінювання, яке фіксуватиметься в класному журналі. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюватиметься на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти, яка дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання (Додаток 1 до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальносередньої освіти, наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., №813).

Навчальні досягнення учнів у 3–4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Здобувачі освіти по завершенню навчального року отримують Свідоцтво досягнень 1-2 класу, Свідоцтво досягнень 3-4 класу (Додатки 2,3 до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., №813)

8.Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складатиметься з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
  - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

**Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і
можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін**

за програмою О.Я.Савченко відповідно наказу МОН України від 12. 08.2022 №743-22
«Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів
закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність деяких
наказів МОН України»

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік			
	Класи 1 кл.	2 кл	3 кл	4 кл
<i>Інваріантний складник</i>				
Мовно-літературна (навчання грамоти, укр.мова і літературне читання)	7	7	7	7
Іншомовна (нім.мова)	2	3	3	3
Математична (математика)	4	4	5	5
«Я досліджую світ» (природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна)	3	3	3	3
Технологічна(дизайн і технології)	1	1	1	1
Інформатична (інформатика)	-	1	1	1
Мистецька (мистецтво)	2	2	2	2
Фізкультурна (фізкультура)*	3	3	3	3
Усього	19+3	21+3	22+3	22+3
<i>Варіативний складник</i>				
Загальнорічна кількість навчальних годин	20+3	22+3	23+3	23+3
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	20	22	23	23

Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	22	24	25	25
--	----	----	----	----

РОЗДІЛ III. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 5-6 КЛАСІВ НУШ

Перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний

1. Загальні положення

Освітня програма, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Важливим показником життєвої компетентності школяра, його життєздатності, спроможності правильно орієнтуватися у життєвих реаліях та допомагати розв'язувати проблеми є цілісне світобачення. Тому освітня діяльність у 5-6 класах спрямовується на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна злагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість.

Освітню програму для 5-6-х класів з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма:

- відповідає структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;
- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено відповідною Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної Типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі в межах мінімального/максимального навантаження для кожної галузі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та або інтегровано з іншими навчальними предметами;
- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;
  - описує форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечується подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формується здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма 5-6 класів Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма для 5-6 класів схвалена педагогічною радою школи (протокол від 31 серпня 2023 року №1) та затверджена директором (наказ від 31.08.2023р. № 82).

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3. Загальний обсяг річного навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Загальний обсяг річного навчального навантаження із навчанням українською мовою (5-6 класи) згідно з **Типовим планом** наведено в таблиці 1

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105

Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		

Години соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі розподіляються на вивчення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» та предмету «Етика. 5-6 класи»

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеними в Таблиці 1 за галузями, визначено обсяг **фактичного річного навантаження** для 5-6-х класів.

Результат подано в Таблиці 2.

Таблиця 2

Загальний обсяг фактичного навчального навантаження для 5 -6 класів

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин	
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна **	На тиждень	11	11
	На рік	385	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура***	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибірових освітніх компонентів, проведення індивідуальних	На тиждень	-	-
	На рік		

консультацій та групових занять			
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

На основі освітньої програми Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу, загальний обсяг навчального навантаження та тривалість освітніх галузей і предметів, детальний розподіл навчального навантаження на тиждень (Додаток 2).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого року адаптаційного циклу базової середньої освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план 5-6 класів передбачають реалізацію освітніх галузей Державного стандарту. Кількість годин на вивчення предметів визначена відповідно кількості рекомендованих годин Типовим навчальним планом з українською мовою навчання.

Навчальний план містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- розподіл навчального навантаження між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Навчальне навантаження у навчальному плані орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом

Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному циклі навчання базової середньої освіти.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану не використовується в зв'язку з тим, що додаткові години вилучено з державного фінансування(Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року №1472 «Деякі питання розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік»)

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюватиметься не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Здоров'я, безпека та добробут», а інтегруватиметься у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу освіти за 5-денним навчальними тижнем. Вивчення предметів, які мають неповну кількість годин на тиждень (0,5;1,5) буде проводитись протягом одного семестру.

Змістове наповнення предметів «Фізична культура», «Технології» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення. Зміст варіативних модулів затверджено педагогічною радою Березянської гімназії від 31 серпня 2023 року протокол № 1.

4. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.

Перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Завдання освітніх ліній у 5-6 класах реалізуються на основі тематичного планування та інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу.

Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження;
- здатність спілкуватися українською та німецькою мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування,

здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя; культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

5.Перелік модельних навчальних програм для 5-6 класів у 2023/2024 н. р.

В освітній програмі зазначається перелік *модельних навчальних програм та навчальних програм* що використовуються в освітньому процесі, що містять опис результатів навчання учнів та учениць з навчальних предметів інтегрованих курсів в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами. Оскільки відповідні модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме

- особливості та потреби учнів закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу,

- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та /або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями та ученицями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України».

Навчальні програми для вивчення предметів розроблено вчителями предметниками (затверджено педагогічною радою Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області (протокол №1 від 31.08.2023 р) на основі таких модельних програм:

Освітня галузі	Модельна навчальна програма		Вчитель, який розробив	Наявність	
	назва	Автор(и)		Так	Ні
Мовно-літературна:					
Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.	Кульчицька К.О.	+	
Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.	Кульчицька К.О.	+	

Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Лебедь Д.О.	Мандзюк Г.П.		
Німецька мова	Модельна навчальна програма «Німецька мова. Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Добра О.М., Кіор Т.М.	Кульчицька К.О.	+	
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О. С.	Якимчук С.М.	+	
Природнича	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс » для закладів загальної середньої Освіти «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Коршевніюк Т.В. Запотоцький С.П., Гільберт Т.Г. та ін.	Жураківська І.Г. Білявська Г.П.	+	
Громадянська та історична освіта	5 клас. Модельна навчальна програма «Вступ до історії країни та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я. авт. Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.	Білявська Г.П. Білявська Г.П.		
Соціальна та здоров'язбережна				+	

Здоров'я, безпека та добробут	Модельна навчальна програма «ЗДО ОБ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБ ОБ Т. 5-6 класи (інтегрований курс » для закладів загальної середньої освіти	Гущина Н.І., Василяшко І.П.	Жураківська І.Г.		
Етика	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О.І., Лемех Т.О., Кришмарел В.Ю.	Білявська Г.П.		
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М. .	Галінський В.М.		
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н.В, Барна О.В.	Руденко Л.П.	+	
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс для закладів загальної середньої освіти.	Кондратова Л.Г.	Полінкевич Д.В.	+	
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломощ Г. А. , Боляк А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші	Галінський В.М.	+	

На основі модельної та навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно- тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням

друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно- тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково- педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу загальної середньої освіти або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

6. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати заклад: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізувати індивідуальну освітню траєкторію учня/учениці.

Форма організації освітнього процесу для здобувачів освіти:

очна. Для одного учня 5 класу дистанційна (асинхронний режим) з очним навчанням за кордоном.

Освітній процес організовується у Березянській гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. У разі

необхідності освітній процес може здійснюватися із використанням технологій дистанційного навчання.

Вибір форм організації освітнього процесу здійснено у рамках академічної свободи і залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності), а також форм здобуття освіти.

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечуємо подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Основними формами організованої освітньої діяльності учнів 5-6 класів є щоденні інтегровані заняття, підгрупові предметні заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. В 5 класі освітній процес може організовуватись дистанційно (навчання з використанням дистанційних технологій), відповідно Положення про дистанційне навчання у закладі освіти використовуватиметься онлайн платформа для дистанційного навчання – Google Classroom. Здійснення взаємодії вчителів та учнів у форматі відеозв'язку Googl Meet.

7.Опис інструментів оцінювання навчальних досягнень учнів

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання учнів 5-6 класів застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти, подана у листі МОН від 06 серпня 2021 року №4.5/2303-21 (Додаток 2). Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне,

семестрове, річне.

Відповідно рішення педагогічної ради закладу освіти від 31 серпня 2023 року №1, у вересні 2023-2024 н.р. в учнів 5 класу– адаптаційний період, впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання, починаючи з жовтня оцінювання результатів навчання здійснюється за 12-ти бальною системою (шкалою) , а його результати позначаються цифрами від 1 до 12. Учні 6 класу оцінюються за 12-ти бальною системою (шкалою).

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснювати на позитивному ставленні до кожного учня, і враховувати не рівень недоліків та прорахунків а рівень особистих досягнень. Оцінювання відбувається за 12-ти бальною шкалою. Результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класів з переліку предметів, визначених освітньою програмою відображатимуться в Свідоцтві досягнень (Додаток 1 до Типової освітньої програми).

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.
- інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.
- надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним.
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).
- важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання

та навчальних потреб учнів.

Поточний контроль проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, поєднання індивідуальних форм із фронтальною роботою класу.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, не враховуються. Семестрове оцінювання здійснювати за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень.

Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт не проводяться. Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Розділ 8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Додаток 2

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Робочий навчальний план для 5-6 класу розроблено відповідно до Додатку 3 Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України №235 від 19.02.2021р.

Освітня галузь	Кількість годин на вивчення освітньої галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів		Кількість годин на тиждень		
		5 клас	6 клас	5 клас	6 клас	
Мовно-літературна	Рекомендована	11	11	Українська мова	4	4
	Мінімальна	10	10	Українська література	2	2
	Максимальна	13	13	Зарубіжна література	1,5	1,5
				Іноземна мова(німець.)	3,5	3,5
Математична	Рекомендована	5	5	Математика	5	5
	Мінімальна	4	4			
	Максимальна	6	6			
Природнича	Рекомендована	2	4	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Мінімальна	1,5	2	Географія	-	2
	Максимальна	3	5			
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Рекомендована	1,5	1,5	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Мінімальна	1	1	Етика	0,5	0,5
	Максимальна	3	3			
Громадянська та історична	Рекомендована	1	2	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Мінімальна	1	1,5			
	Максимальна	2	3			
Інформатична	Рекомендована	1,5	1,5	Інформатика	1,5	1,5
	Мінімальна	1	1			

	Максимальна	2	2			
Технологічна	Рекомендована	2	2	Технології	2	2
	Мінімальна	1	1			
	Максимальна	3	3			
Мистецька	Рекомендована	2	2	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2
	Мінімальна	1	1			
	Максимальна	3	3			
Фізична культура				Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)					26+3	29+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять						
Гранично допустиме навчальне навантаження					28	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)					26+3	29+3

РОЗДІЛ IV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА II СТУПЕНЯ

1. Пояснювальна записка

Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в профільній школі.

Завдання:

- Засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на основі вимог стандартів.
- Якісне засвоєння іноземної мови – німецької.
- Підвищення мотивації навчання школярів через активізацію пізнавальної діяльності, розвиток загальних і індивідуальних здібностей.
- Розвиток в учнів здатності до дослідницької діяльності, самостійного досягнення мети на основі застосування проектної діяльності в рамках предметів навчального плану.
- Формування духовно-розвинутої, творчо обдарованої особистості учня на основі сучасних технологій виховання, інтеграції зусиль школи, сім'ї та громадськості.

- Збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я та безпеки учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя через систему роботи по пропаганді здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, створення комфортного та безпечного освітнього середовища.

Освітня програма, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Важливим показником життєвої компетентності школяра, його життєздатності, спроможності правильно орієнтуватися у життєвих реаліях та допомагати розв'язувати проблеми є цілісне світобачення. Тому освітня діяльність у 7-9 класах спрямовується на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна злагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість.

Освітня програма для II ступеня (7-9 кл.) класу розроблена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 №405.

Освітня програма II ступеня Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 (у 5-11 класах).

Освітня програма для II ступеня схвалена педагогічною радою школи (протокол від 31 серпня 2022 року № 1) та затверджена директором (наказ від 31.08.2023 р.№ 82).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, спеціальних курсів, курсів за вибором, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках навчальних програм, (Пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України);
- перелік освітніх галузей;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- роботу закладу в умовах карантину, надзвичайної ситуації чи надзвичайного стану;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

2.Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Учні 7 класу продовжуватимуть здобуття Базової середньої освіти здобувається після закінчення 6 класу. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті, що підтверджено відповідним документом.

У разі відсутності результатів річного оцінювання за 6 клас з будь-яких предметів учні повинні пройти відповідне оцінювання до початку 2023-2024 навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства

освіти і науки України 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Клас		7 клас	8 клас	9 клас
Год/нав.рік		1172,5	1207,5	1225
Всього		3605		

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (Додаток 3). Навчальний план 7-9 класів зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Навчальний план закладу освіти розроблено відповідно Таблиці 1 (Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою) до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405.

Навчальний план дає навчання дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи (7-9 класи) передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану Березянської гімназії визначається відповідно рішення педагогічної ради від 31 серпня 2023 року протокол №1. Враховано особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на: запровадження, курсів за вибором світоглядного спрямування та на підсилення предметів історія України та всесвітня історія, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь.

Клас	8 клас	9 клас
Назва курсу за вибором		0,5год-історія рідного краю
Назва предмету	1год-історія України 1год-всесвітня історія	0,5год-історія України 1год-всесвітня історія

Вивчення предметів, які мають неповну кількість годин на тиждень (0,5 або 1,5) буде проводитись протягом одного семестру.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предметів «Фізична культура», «Технології» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення. Зміст варіативних модулів затверджено педагогічної радою закладу освіти від 31 серпня 2023 року протокол №1.

4.Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Результати навчання зроблять внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p>

		<p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p>

		<p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; вони враховані при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

<p>Здоров'я і безпека</p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
<p>Підприємливість і фінансова грамотність</p>	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Практичні заняття та заняття з практикуму проводяться з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях з практикуму. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо, поєднувати зі збором учнями в процесі експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Оглядова експерсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження за процесами з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед учителем.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо, поєднувати зі збором учнями в процесі екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу будуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

5. Перелік навчальних програм

II ступінь

№ п/п	Предмет	Наявність (так/ні)	Програма	Видавництво
1.	Українська мова	Так	Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
2.	Українська література	Так	Українська література. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
3.	Біологія	Так	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена)	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804

4.	Всесвітня історія	Так	«Всесвітня історія. 7–9 класи»	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5.	Географія	Так	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Географія. 6-9 класи.	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6.	Зарубіжна література	Так	Світова література. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7.	Інформатика	Так	Навчальна програми з інформатики для учнів 5-9 класів, що вивчали інформатику в 2-4 класах.	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8.	Історія України	Так	«Історія України. 5–9 класи»	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
9.	Математика	Так	Математика. Навчальна програма для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10	Мистецтво	Так	Мистецтво. 5-9 класи. (оновлена) Масол, Коваленко та інші	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
11	Основи здоров'я	Так	Основи здоров'я 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
12	Природознавство	Так	Природознавство 5 клас. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
13	Трудове навчання	Так	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. (оновлена)	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804

14	Фізика	Так	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Фізика. 7-9 класи.(оновлена)	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
15	Фізична культура	Так	Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи.	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
16	Хімія	Так	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи (оновлена)	Київ «Освіта» 2013, зі змінами наказ МОН від 07.06.2017 № 804
17	Іноземні мови	Так		

6.Форми організації освітнього процесу

Форма організації освітнього процесу для здобувачів освіти: очна

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване

ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття.

Актуальними є заняття в малих групах, парах.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Робота закладу в умовах карантину, надзвичайної ситуації чи надзвичайного стану

На випадок карантину, надзвичайної ситуації, воєнного стану чи надзвичайного стану для виконання навчального плану, навчальних програм з предметів можуть застосовуватися такі форми організації освітнього процесу: дистанційне навчання (використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах), змішане навчання, відпрацювання і, як виняток, ущільнення.

Освітній процес може організовуватись з використанням дистанційних технологій, відповідно Положення про дистанційне навчання Березянської гімназії Ружинської селищної ради Житомирської області. Використовуватиметься онлайн платформа для дистанційного навчання – Google Classroom. Здійснення взаємодії вчителів та учнів у форматі відеозв'язку Googl Meet.

7.Опис інструментів оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи (7-9 класи) здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий. В 7-9 класах впроваджується формувальне оцінювання.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

1. Кадрове забезпечення освітнього процесу 7-9-их класів:

- У викладанні 17 предметів інваріантної складової навчального плану задіяно 9 педагогічних працівників, серед яких 2 мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії», 2 – вчителів «старший учитель» 6 – вчителі першої кваліфікаційної категорії; 1 – спеціаліст;

2. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності:

- Забезпечення підручниками – за рахунок бюджету;
- Використання методичних посібників, що мають Гриф Міністерства освіти і науки України та рекомендовані для застосування у загальноосвітніх навчальних закладах; інтернет-ресурсів, електронних уроків; застосування сучасних освітніх технологій: кейс-уроки, онлайн-опитування та консультації і т.д.

3. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

- Організація робочих місць здобувачів освіти, що відповідають сучасним вимогам санітарно-гігієнічних норм та безпечного перебування здобувачів освіти у закладі загальної середньої освіти;
- класна система організації навчального процесу;
- використання засобів ІКТ (інтерактивні комплекси, комп'ютерний клас, доступ до мережі Internet);
- постійна робота над комплектуванням кабінетів фізики, хімії, біології відповідно до Типового переліку засобів навчання та обладнання

навчального і загального призначення природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів;

- функціонування та оснащення спортивного залу для проведення уроків фізичної культури та організації позаурочної спортивно-масової роботи з учасниками освітнього процесу.

4. Якість проведення навчальних занять забезпечують висококваліфіковані педагогічні працівники, достатня матеріально-технічна база для організації сучасного освітнього процесу та система контролю якості освітнього процесу у школі (система навчання та курсової перепідготовки педагогічних працівників;

- контроль якості проведення уроків та рівня початкових досягнень здобувачів освіти, ефективність використання навчального обладнання, застосування сучасних методів навчання, ефективність участі вчителів та вихованців у шкільних та позашкільних конкурсах, олімпіадах, заходах;
- прозорість та доступність освітнього процесу).

5. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) забезпечується проведенням контрольних зрізів знань, тестуванням, організація олімпіад та конкурсів з пропонуванням вирішення завдань, що потребують застосування різноманітних знань, компетентностей та мають практичне значення.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма 5-9-х класів передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Додаток 3

**Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і
можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін
*складений відповідно до Таблиці 1***

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.04.2018р. № 405)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (німецька)	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5+1	1,5+0,5
	Всесвітня історія	1	1+1	1+1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1

	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3
Разом		28+3	28,5+2 +3	30+1,5+3
Додаткові години на курси за вибором: Історія рідного краю				0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	30,5+3	32+3